

La mediació no és un pont, és el camp de batalla

Publicat per [Interacció](#) [1] el 19/06/2018 - 11:02 | Última modificació: 08/05/2026 - 12:29

Rellegit avui, El arte de la mediación continua sent valuós perquè no tracta la mediació com una tècnica. La tracta com una disputa sobre el funcionament mateix de les institucions culturals i sobre les condicions polítiques que defineixen què pot ser reconegut com a art. (n. de l'e., 2026)

Durant molt de temps, la mediació cultural es va explicar com un mecanisme de connexió entre l'obra i el públic. Una funció intermèdia destinada a facilitar la comprensió de l'art i ampliar-ne l'accés. Però aquesta definició aparentment neutra amaga una qüestió molt més decisiva: qui controla les condicions a partir de les quals una obra adquireix sentit i legitimitat pública?

El llibre *El arte de la mediación*, d'Oriol Fontdevila, intervé directament en aquest debat. El text apareix en un moment en què la mediació comença a ocupar un espai central dins del sistema artístic contemporani. Ja no es tracta només d'un conjunt de pràctiques pedagògiques o de programes per captar públics. La mediació comença a qüestionar la mateixa idea d'autonomia artística sobre la qual s'havia construït bona part de la modernitat cultural.

La tesi de Fontdevila és especialment rellevant perquè desplaça el focus de l'obra cap als dispositius que la fan possible. L'art no existeix fora de les institucions, els relats, els espais expositius i les estructures de legitimitat que el sostenen. La mediació no apareix aquí com un element extern a la pràctica artística, sinó com una de les seves condicions materials de possibilitat. Això obliga a revisar la manera com els museus, centres d'art i equipaments culturals han construït històricament la seva autoritat simbòlica.

En aquest sentit, la crítica al *white cube* és molt més que una discussió arquitectònica. El cub blanc no és només una manera de mostrar obres. És una tecnologia institucional destinada a invisibilitzar les condicions socials, polítiques i econòmiques que fan possible l'art. L'espai blanc, neutre i silenciós produeix la il·lusió d'una obra autònoma, separada del conflicte i de les relacions de poder que l'envolten. El que Fontdevila posa en qüestió és precisament aquesta operació de neutralització.

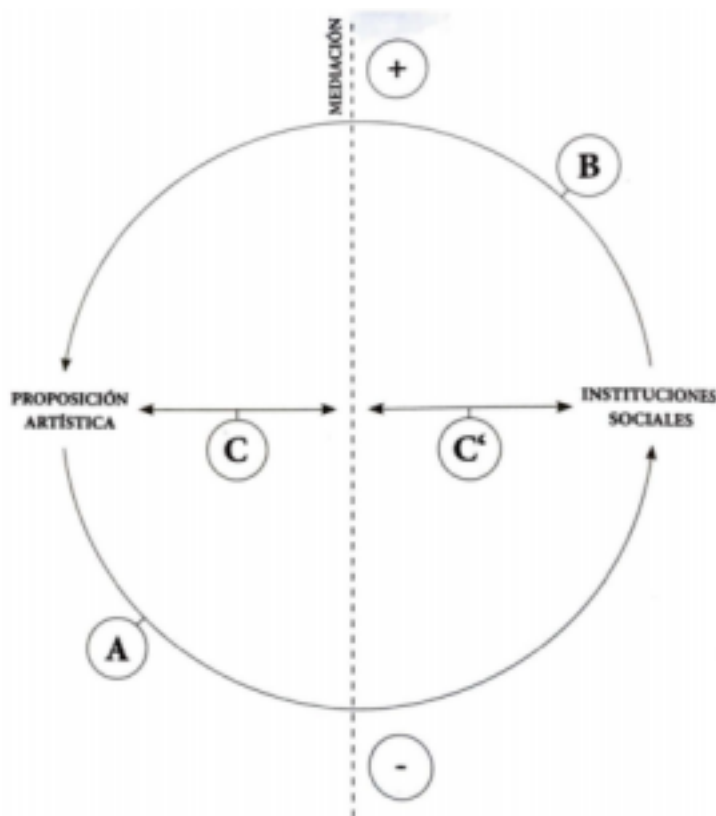

Figura 2: El dispositivo arte.

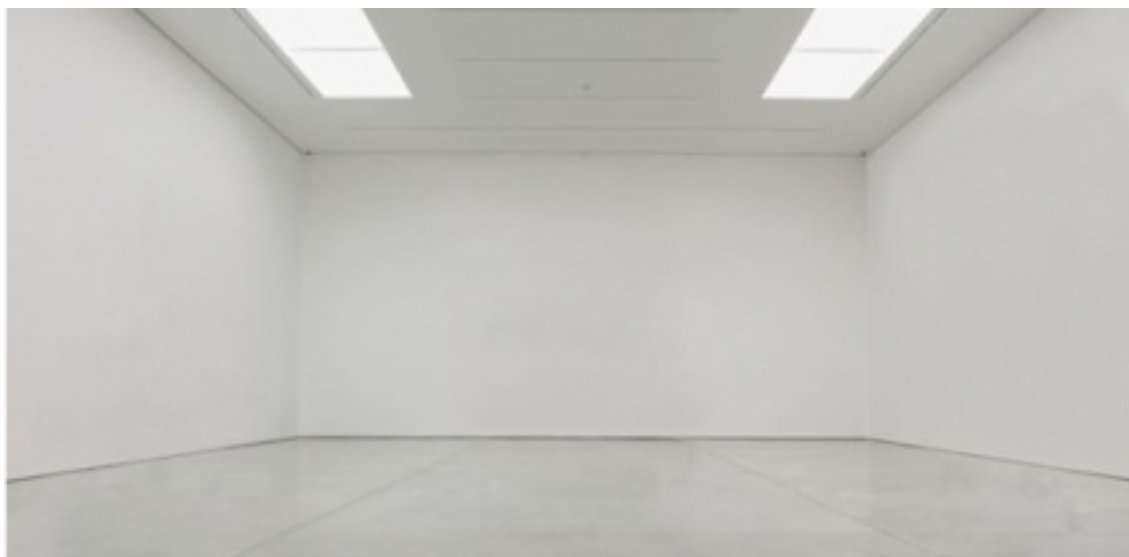
El dispositiu artístic no separa obra, institucions i mediació. Mostra la dependència mútua entre producció simbòlica i estructures de legitimitació.

Aquesta lectura té conseqüències polítiques importants per a les institucions culturals actuals. Si la mediació és constitutiva de l'art, aleshores les institucions no poden continuar presentant-se com a simples contenidors neutrals de cultura. Programar, exposar, contextualitzar o seleccionar públics són decisions que intervenen directament en la producció de valor cultural. La mediació deixa de ser un servei complementari per convertir-se en una forma de govern cultural.

Això també explica per què el debat sobre mediació ha crescut en paral·lel a la crisi de legitimitat de moltes institucions culturals. En un context marcat per desigualtats socials, fragmentació dels públics i qüestionament dels criteris tradicionals d'autoritat cultural, la mediació apareix com un espai de disputa sobre qui pot participar en la definició del sentit cultural i en quines condicions ho fa.

Però el llibre evita una idealització fàcil de la mediació. No tota mediació és emancipadora. També pot funcionar com un mecanisme de domesticació institucional, una manera d'incorporar discurs participatiu sense alterar realment les jerarquies del sistema artístic. Aquí és on el text conté tota la seva força. La pregunta no és simplement si hi ha mediació, sinó quina mena de relacions institucionals produeix i quines estructures contribueix a mantenir intactes.

La paradoxa és que moltes institucions culturals han incorporat el llenguatge de la mediació mentre continuen funcionant amb lògiques fortament verticals. S'obren espais de participació sense redistribuir realment el poder cultural. Es convoquen comunitats sense alterar els criteris de legitimitació artística. I es multipliquen els programes educatius mentre es mantenen estructures de decisió opaques i altament centralitzades.

El white cube no és només una forma arquitectònica. És una manera d'organitzar la relació entre art, autoritat i mediació.

Referència

Fontdevila, O. (2018). *El arte de la mediación*. Consonni.

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C \[2\]](#) [ERCles \[2\]](#) especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/mediacio-camp-de-batalla>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7596>